

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

§. 4. Per Æquivocationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

construi possunt, sed non manente eadem priore significatione, ut immediate ante ostendi. Denique ad hoc, ut locutio externa, per se perfectum sensum constituens, sit immunis à mendacio, non sufficit, eam esse menti loquentis, ejusque mentali propositioni conformem tantum inadæquatè; quia alioqui jam nullum, vel ferè nullum mendacium amplius foret mendacium; cum nullum non habeat, aut habere possit inadæquatam aliquam conformitatem cum mente loquentis, ut cuius consideranti facile pater.

Exemplum à pictura petitum est manifestè contra ipsos adversarios. Nam nulla pars in imagine Petri, ne quidem inadæquatè est, vel dici potest similis Petro, si nulli ejus parti sit similis, nisi sumpta cum lineamentis illis, quæ pictor in tabula non expressit, sed in sola mente reservavit.

Quid autem multis? Locutiones externas, quæ per se perfectum sensum habent, & ad aliquid significandum fiunt, maxime alicui alteri, si non sint veræ nisi cum eo, quod in sola mente reservatur, esse mendacium, patet ex Bulla S. D. N. Innoc. XI, 1679. 2. Martii edita, in qua inter sexaginta Propositiones prohibitas, est hæc 26. *si quis vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propria sponte: sive recreationis causa, sive quocunque alio sine juret, se non fecisse aliquid, quod revera fecit; intelligendo intra se aliud, quod non fecit, vel alià viâ ab ea, in qua fecit, vel quodvis aliud additum verum; revera non mentitur, nec est perjurus: &* in 27. prohibet etiam illam sententiam; quæ docet, *justam causam utendi reserva-*

tione mentali esse, quoties necessarium aut utile est ad salutem corporis, honorem, ac res familiares tuendas, vel quemlibet alium virtutis actum, ita ut veritatis occultatio censetur tunc expediens & studiosa.

§. IV.

Per Æquivocationem.

271. Secundus modus sua secreta, & sigillum tuendi contra injustos scrutatores est assignatus à Cardinali de Lug. Diss. 23. à n. 76. ubi ait, verba & propositiones vocales præter rem significare semper etiam conceptum loquentis, ita, ut cum quis dicit v. g. *Petrus currit*, idem sit, ac si diceret: *scio, vel judico Petrum currere*; & cum dicit: *scio Petrum currere*; idem est, ac si reflexè diceret: *scio, me scire Petrum currere*; vel cum dicit: *nescio, non scio*, est iste sensus iidem reflexus: *scio me non scire, &c.* Quia autem verbum *scio* est æquivocum, & significat tam scientiam utilem, quam scientiam inutilem ad dicendum, ideo cum Confessarius interrogatur 1. an sciat hoc penitentis peccatum ex ejus confessione? an id in ea audiverit? &c. vel 2. an sciat, illum non esse confessum, se non audivisse in confessione? &c. rectè etiam juratus dicit cum æquivocatione. Ad primum, non scio, hoc est, scio scientia utili ad dicendum, me non scire ex confessione, in ea non audivisse &c. Ad secundum, rectè cum eadem æquivocatione dicit: *scio*, hoc est, scio scientia utili ad dicendum, illum non esse confessum, me non audivisse &c. vel scio scientia utili ad dicendum, me scire, quod illud non sit confessus, quod non audiverim,

P. Sto

Tribu in
Poenite
E
S

verim, &c. Hoc ipso enim scio, me scire, quòd inimicum non oderim, si scio me non habere scientiam, aut memoriam talis odii; ergo si scientia utili ad dicendum scio, me non habere notitiam aut memoriam, quòd aliquis sit mihi hoc vel illud peccatum confessus; hoc ipso jam verè dico: scio me scire, quòd id mihi non sit confessus. Interrogatus denique 3. an non id sciat scientia confessionis? iterum respondere potest & debet, se non scire, in eodem sensu, quo respondet ad primam interrogationem.

Unde pater, quòd juxta hunc modum æquivoca significatio verbi *scio* (quod respondens semper toti interrogationi superaddit) non possit unquam ullo modo tolli, contra DD. *sup. n. 267.* relatos. Ratio, quia interrogans illa tantum verba, quibus interrogat, potest restringere; non autem id, quod illis primùm respondens debet semper superaddere.

Ea, quæ contrà assert Dicast. à n. 129. credo Card. Lugonem jam prævidisse; sed, quòd hinc tacitus prætermiserit, judicasse suæ opinioni non multum obstare; maximè cum sint tantum petita ex principiis Logicis, de quibus insuper adhuc etiam sub Judice lis est.

§. V.

Per immutationem significationis in verbis.

272. Tertius modus colligi potest ex Val. tom. 3. *Disp. 5. q. 13. p. 2. v. Quid quid. circa finem.* ubi: *si quis*, inquit, *iniquè interrogetur, ei non minus licet usurpare verba ad significandum sensum, quem vult; quam si a nullo prorsus de ul-*

la re determinata interrogaretur: sicut cum quis à nemine interrogatus secum ipse solus loquitur, potest, quod vult, per quæcunque verba sine mendacio intelligere, & per vocem Homo v. g. velle significare Equum; & per vocem Equus Hominem &c. sine ulla Reipubl. turbatione, sine ulla cuiusquam injuria. Non minus, quam cuiquam licitum est in ordine ad seipsum solum, computare obolum pro ducato seu aureo, & adreum pro obolo. Unde Azor cum cit. p. lib. 11. cap. 4. Reg. 5. simpliciter & absolute: is mentitur, inquit, qui verba aliter accipit, atque ipsa significant; intelligi debet tantum pro calu, quo loquens est aliquo modo obligatus ad verba sua in communi significatione usurpanda. Ratio enim doctrinæ ex Val. relatæ est, quia, ut ipse ait, iniqua interrogatio ad nihil prorsus obligat interrogatum; qui proinde non tenetur interroganti loqui, multò minus ad ejus mentem respondere, adeoque nec voces, quibus utitur, in significatione illis publice impostâ, & communiter usitatâ accipere. Injustè enim interrogans nullum habet Jus exigendi, ut quis ipsi & alio modo respondeat. Quòd autem ille putet, sibi respondere loquentem, & quidem etiam ad suam mentem, ac juxta usitatam vocum significationem, atque ita seipsum decipiat, sibi & non loquenti imputare debet.

Utitur quidem Val. hoc fundamento ad externas locutiones, quæ cum mentali reservatione fiunt, à mendacio excusandas; sed usus iste est à summo Pontifice *sup. n. 270. v. Quid multis?* prohibitus. Ipsum tamen fundamentum si firmissimum est, uti planè videtur, tunc Confessa-